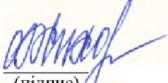

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економічної теорії (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник проектної групи

(підпис) О.Б. Жихор
(ініціали та прізвище)
« 30 » серпня 2019 р.

ПРОГРАМА
комплексного кваліфікаційного екзамену
за освітнім ступенем «магістр»
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Харків-2019

Розділ 1. Вступ

Комплексний кваліфікаційний екзамен проводиться з метою перевірки відповідності рівня та якості підготовки випускників Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики, ступеню засвоєння ними змісту освітньо-професійної програми. При цьому перевіряються теоретичні та практичні знання випускників за освітнім ступенем „магістр” за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Комплексний кваліфікаційний екзамен приймається Державною екзаменаційною комісією (ДЕК).

Розділ 2. Перелік обов’язкових навчальних дисциплін, що виносяться на комплексний державний екзамен

1.	Економічна безпека регіональних економічних систем
2.	Управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах
3.	Публічна служба та місцеве самоврядування
4.	Публічна політика, право в публічному управлінні
5.	Теоретико-прикладні проблеми державного управління в Україні

Розділ 3. Перелік питань, які виносяться на комплексний державний екзамен.

1. Економічна безпека регіональних економічних систем

1. Економічна безпека: сутність, еволюція поняття, передумови виникнення.
2. Показники та порогові значення економічної безпеки. Визначення системи показників економічної безпеки.
3. Рівні економічної безпеки та їх характеристика.
4. Сутність і значення економічної безпеки держави.
5. Основні напрямки державного регулювання діяльності суб’єктів

господарювання.

6. Вплив держави на економічну безпеку будівельних вітчизняних підприємств.
7. Позитивний та негативний вплив державного регулювання.
8. Безпека функціонування суб'єктів господарювання. Принципи побудови, цілі та задачі.
9. Взаємодія підприємства із суб'єктами зовнішнього середовища.
10. Економічні, соціальні, політичні та екологічні інтереси суб'єктів господарювання.
11. Формування системи пріоритетних інтересів суб'єктів господарювання як основи механізму забезпечення економічної безпеки.
12. Вимоги до системи управління суб'єктами господарювання, що визначаються концепцією його економічної безпеки.
13. Структура механізму забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання.
14. Сутність, значення та необхідність оцінки рівня економічної безпеки суб'єктів господарювання.
15. Сутність та мета адаптації суб'єктів господарювання, адаптивна реакція.
16. Класифікація факторів впливу зовнішнього середовища, що обумовлюють появу адаптивної реакції суб'єктів господарювання.
17. Інвестиційна підтримка адаптації. Витрати на адаптацію.
18. Інформаційні потоки в системі економічної безпеки суб'єктів господарювання.
19. Служба безпеки суб'єктів господарювання: сутність діяльності та значення.
20. Можливі шляхи удосконалення діяльності служби безпеки суб'єктів господарювання.

2. Управління адміністративними процесами в регіональних економічних системах

1. Характеристика системи місцевих фінансів та її складових.

2. Пріоритети та економічні засади фінансової політики органів місцевого самоврядування.
3. Здійснення фінансової політики у сфері місцевих фінансів України.
4. Роль та економічна сутність місцевих бюджетів, їхня структура.
5. Аналіз виконання місцевих бюджетів за доходами.
6. Система видатків місцевих бюджетів: поняття, функції та класифікація.
7. Фінансове вирівнювання та механізми бюджетного регулювання.
8. Основні інструменти фінансового вирівнювання в державній регіональній політиці України.
9. Джерела та склад місцевих бюджетів. Аналіз виконання місцевих бюджетів за доходами.
10. Фінансове вирівнювання, його необхідність та принципи здійснення.
11. Основні інструменти фінансового вирівнювання в державній регіональній політиці України.
12. Стадії та бюджетного процесу. Повноваження учасників бюджетного процесу.
13. Необхідність забезпечення прозорості бюджетного процесу.
14. Комунальна власність: особливості, проблеми та пріоритети реалізації управлінських рішень.
15. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності.
16. Застосування реінжинірингу під час розроблення санаційної стратегії підприємств комунального господарства.
17. «Дорожня карта» реформування житлово-комунального господарства України.
18. Принципи, суб'єкти, об'єкти та інструменти управління місцевими фінансами.
19. Казначейська система обслуговування місцевих бюджетів.
20. Місцеве оподаткування за кордоном. Місцеві позики в зарубіжних країнах.

3. Публічна служба та місцеве самоврядування.

1. Запровадження державної служби. Становлення публічної служби в умовах Незалежності.
2. Сучасні напрямки та тренди реформування публічної служби.
3. Законодавча база, яка регламентує діяльність публічної служби.
4. Види публічної служби (політична, державна, безпекова, правнича, муніципальна, патронатна), їх характеристики та особливості.
5. Формування державної політики, політична пропозиція, зелені та білі книги.
6. Президент України, Голова Верховної Ради України, його заступники, народні депутати України.
7. Організаційно-функціональні принципи діяльності інституту державної служби.
8. Спеціалізована державна служба. Дипломатична служба. Податкова і митна служба.
9. Безпекова служба (військова, розвідувальна, державна спеціальна служба транспорту).
10. Служба спеціального зв'язку та захисту інформації. Служба цивільного захисту.
11. Вимоги та обмеження, встановлені для суддів Конституційного Суду. Статус суддів.
12. Добір кандидатів на посаду прокурора та їх призначення. Адміністративні посади прокурорів.
13. Теоретичні засади муніципальної служби. Служба на виборних посадах.
14. Заступники сільського, селищного, міського голови. Служба на адміністративних посадах.
15. Сутність, визначення та функції патронатної служби.
16. Характеристика посад патронатної служби, їх завдання, обов'язки та повноваження.
17. Поняття і сутність категорії «децентралізація»: базові аспекти і проблеми

сучасного розуміння.

18. Європейська Хартія місцевого самоврядування як ключовий орієнтир на шляху децентралізації та реформування місцевого самоврядування.

19. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.

20. Повноваження органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Делеговані повноваження.

4. Публічна політика, право в публічному управлінні.

1. Поняття публічної політики і його інтерпретації. Вплив видів політичного режиму.

2. Політичний режим і державна влада. Авторитарні типи державного управління.

3. Державна економічна політика. Пряме і непряме втручання в економіку.

4. Співвідношення понять державної, національної та публічної політики.

5. Поняття та характерні особливості публічного та приватного права. Суб'єкти публічного та приватного права.

6. Права і свободи людини і громадянина в правовій державі.

7. Системотворне значення конституційних положень: структурні положення, положення про цілі держави.

8. Легітимація публічного управління та адміністрування: демократична легітимація, форми автономної легітимації, дієвість структури легітимації.

9. Державний лад як сукупність загальних принципів, закріплених конституцією та законодавством держави щодо організації державної влади та здійснення владних повноважень.

10. Визначення та складові елементи статусу публічно-владних інституцій в правовому регулюванні публічного управління.

11. Поняття, види та галузева приналежність актів управління.

12. Закони, їх структура та види. Законодавчий процес.

13. Правова природа та класифікація державно-службових відносин.

14. Законодавство України про службу в органах місцевого самоврядування.
15. Основні права та обов'язки посадових осіб органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
16. Політична неупередженість. Захист права на державну службу та службу в органах місцевого самоврядування.
17. Основні положення законодавства України про державну службу.
18. Правове регулювання статусу посадових осіб органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
19. Публічні та приватні державно-службові відносини.
20. Відомчий акт. Підзаконний нормативний акт органу місцевого самоврядування.

5. Теоретико-прикладні проблеми державного управління в Україні.

1. Механізм розвитку системи органів публічної влади. Основні положення концепцій соціального управління.
2. Державно-управлінські реформи як ключовий інструмент розвитку системи органів публічної влади.
3. Загальна модель системи публічного управління та адміністрування.
4. Сутність, поняття, структура та складові комплексного механізму державно-управлінських нововведень.
5. Напрями впливу державно-управлінських нововведень. Оцінка новизни державно-управлінських нововведень.
6. Особливості побудови інноваційного процесу для умов реформування публічно-управлінської практики.
7. Загальний підхід до розробки моделі інноваційної діяльності системи органів публічної влади.
8. Базова модель інноваційної діяльності системи органів публічної влади. Функції інноваційних знань.
9. Система стратегічного та програмно-цільового управління державно-управлінськими нововведеннями.

10. Фактори спротиву нововведенням, зумовлені властивостями процесу нововведення, їх характеристика та шляхи подолання негативного впливу.
11. Основні моделі у теорії прийняття рішень (ідеальна, раціональна та квазіраціональна).
12. Модель прийняття та реалізації стратегічного рішення щодо поширення державно-управлінських нововведень, етапи її реалізації.
13. Типові управлінські ситуації прийняття рішень. Врахування фактору невизначеності при прийнятті управлінських рішень.
14. Обґрунтування вибору методу управління державно-управлінськими нововведеннями.
15. Використання моделі інноваційної діяльності системи органів публічної влади в подоланні її теоретико-практичних проблем.
16. Порівняння поточного, стратегічного та інноваційного менеджменту.
17. Приклад ієрархічної структури комплексного механізму нововведень для системи Пенсійного Фонду України.
18. Сутність моделей Ф. Басса та Е. Роджерса і «критичної маси».
19. Застосування стратегічного аналізу при обґрунтуванні управлінських рішень. Вибір стратегії та її реалізація.
20. Оцінка успішності масштабного впровадження державно-управлінських нововведень. Складові комбінаторного нововведення.

Розділ 4. Література:

Основна:

1. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: колект. монографія / за ред. В. В. Кравченка, М. О. Баймуратова, О. В. Батанова. Київ: Атіка, 2007. 864 с.
2. Ботвінов Р. Г. Публічна служба особливого призначення в Україні: монографія. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 279 с.
3. Гусев В. О. Державна інноваційна політика: методологія формування та впровадження [Текст] : монографія / В. О. Гусев. – Донецьк : Юго-Восток, 2011. – 624 с.

4. Гордієнко Л. Ю. Адміністративний менеджмент : навчальний посібник / Л. Ю. Гордієнко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 216 с.
5. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
6. Державна служба: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. Київ; Одеса: НАДУ, 2012. Т. 1. 372 с.
7. Державна служба: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. Київ; Одеса: НАДУ, 2013. Т. 2. 348 с.
8. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.
9. Державне управління [Текст] : курс лекцій / за заг. ред. Д. І. Дзінчука. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. – 616 с.
10. Державно-управлінська-інноваційна діяльність [Текст] / В. Д. Бакуменко, С. А. Попов // Енциклопедія державного управління [у 8 т.]. Т. 1. Галузеве управління. – К., 2011. – С. 211–214.
11. Державно-управлінські нововведення: теоретико-прикладні засади [Текст] : Навч.-метод. посіб. / М.М. Іжа, С.А. Попов ; за заг. ред. М.М. Іжи. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2015. – 126 с.
12. Ківалов С. В., Біла-Тіунова Л. Р. Публічна служба в Україні: підручник. Одеса: Фенікс, 2009. 688 с.
13. Куйбіда В. С., Хорошенко О. В. Організація публічної служби в Україні: монографія. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2016. 272 с.
14. Новікова М. М. Конспект лекцій з дисципліни «Менеджмент і адміністрування (адміністративний менеджмент)» (для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент) / М. М. Новікова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 98 с.
15. Політична аналітика в державному управлінні : навч. посіб. / С. О. Телешун, Ю. Г. Кальниш, І. В. Рейтерович, О. Р. Титаренко. - К. : НАДУ, 2012. - 228 с.
16. Економічна безпека: підручник з грифом МОНУ / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О. Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О. І. Барановського. – К. : УБС НБУ, 2015. – 467 с.
17. Електронний документообіг та захист інформації: навч. посіб./ О.Б. Кукарін / За заг. ред. д. держ. упр., професора Н.В. Грицяк – К.: НАДУ, 2015. – 84 с.
18. Фінансова безпека суб'єктів господарювання: підручник з грифом МОНУ / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор. – К: УБС НБУ, 2014. – 605 с.
19. Місцеві фінанси : підручник / авт. кол. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.П. Кириленко. – К.: УБС НБУ, 2015.– 579 с.

20. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України / за редакцією д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор, д-ра екон. наук, проф. О.В. Димченко. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. – 1024с.;

21. Фінансово-економічна грамотність: підручник: [у двох частинах] – Ч. 2: Банківська система України, загальні поняття про облік, аудит та економічний аналіз в умовах ринкової економіки / за редакцією доктора економічних наук, професора О.Б. Жихор. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 440с.

22. Євтушенко О. Н. Державне управління (Основи теорії державного управління) : [навчальний посібник у трьох частинах] / О. Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – ISBN 978-966-336-273-1. Ч. 1. Основи теорії державного управління. – 2013. – 268 с.

23. Zhykhor O. State financial policy in local finances in the conditions of euro integration / Zhykhor O., Khlivna I. // Management mechanisms and development strategies of economic entities in conditions of institutional transformations of the global environment: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, in 2 Vol. / ISMA University. – Riga: “Landmark” SIA, 2019. – Vol. 1. – p. 331-339.

24. Zhykhor O. Financial policy priorities of local government organs as a basis for increasing competitiveness of management subjects / Zhykhor O., Khlivna I. // Conceptual aspects management of competitiveness the economic entities: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, I. Britchenko, in 2 Vol. / Higher School of Social and Economic. – Przeworsk: WSSG, 2019. – Vol. 2. – p. 259-267.

Додаткова:

1. Галушка В.Ю. Розвиток механізмів випереджаючого державного управління [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 – «Механізми державного управління» / Віта Юріївна Галушка ; Акад. муніцип. упр. – К. 2016. 20 с.

2. Декларація про державний суверенітет України № 55-ХІІ від 16.07.1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР [Текст]. — 1990. — № 31. — Ст. 429.

3. Державна служба України в історичному контексті: проблеми становлення та розвитку: зб. текстів виступів на наук.-практ. конф. (Київ, 18 листоп. 2008 р.) / за заг. ред. А. Вишневського. Київ: ЦАДС, 2009. 116 с.

4. О.Б. Жихор. Теоретичні основи бізнес-адміністрування та його особливості в умовах невизначеності / С.С.Слава, О.Б.Жихор, Я.І.Алмашій, Л.І.Когут // Бізнес-адміністрування в умовах турбулентної економіки : теорія, практика, перспективи : монографія / за заг. ред. О.В. Димченко Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2016. – С.10-33.

5. Жихор О.Б. Макроекономічні тенденції сучасного періоду функціонування трансформаційної економічної системи України / Жихор О.Б., Жерліцин Д.М. // Вісник КНУ імені Т.Г. Шевченка. Економіка. – № 4(193). – 2017. – С.6-10.

6. Жихор О.Б. Обґрунтування нової парадигми політики інноваційного розвитку регіонів України / О.Б. Жихор, Баранова В.В., Буркун І.Г. // Формування ринкових відносин в Україні: збірник наукових праць. – К.: Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. – № 5 (204) – 2018. – С. 111-116.

7. Жихор О.Б. Врахування особливостей інноваційного розвитку регіонів у регіональній політиці держави / О.Б. Жихор, Баранова В.В., Буркун І.Г. // Формування ринкових відносин в Україні: збірник наукових праць. – К.: Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. – № 6 (205) – 2018. – С. 14-18.

8. Жихор О.Б. Моніторинг інноваційного розвитку регіонів України у контексті євроінтеграційних викликів / О.Б. Жихор, Баранова В.В., Буркун І.Г., // Формування ринкових відносин в Україні: збірник наукових праць. – К.: Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. – №7-8(206-207). – 2018. – С. 19-23.

9. Жихор О.Б. Фінансове забезпечення розвитку регіонів: теоретичні засади та аналіз в умовах децентралізаційних процесів / Жихор О.Б., Баранова В.В. // Фінансове забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізаційних та євроінтеграційних процесів : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., доц. Варцаби В.І. – Ужгород: Видавництво УЖНУ «Говерла», 2018. – С. 24-35.

10. Конституція України : Закон України № 254к-96-ВР від 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України [Текст]. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

11. Організація судових та правоохоронних органів: навч. посіб.: у 2 ч. / Л.М. Москвич, І.В. Назаров, О.О. Овсяннікова та ін. / за ред. Л.М. Москвич. Харків: Право, 2016. Ч. 1: Основи судоустрою України. 244 с.

12. Орлов О. В. Інноваційні процеси в державному управлінні [Текст] : монографія / О. В. Орлов. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2012. – 248 с.

13. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України № 889-VIII від 10.12.2015 р. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

14. Публічна служба: системна парадигма: кол. монографія / К.О. Ващенко, С. М. Серьогін, Є. І. Бородін, Н. А. Липовська, Н. Г. Сорокіна та ін. / за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2017. 256 с.

15. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України № 1700-VII від 14.10.2014 р. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

16. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. // Офіційний вісник України [Текст]. — 1997. — № 25. — Ст. 20 (з наступними змінами та доповненнями).

17. Про місцеві державні адміністрації: Закон України № 586-XIV від 09.04.1999 р. // Відомості Верховної Ради України [Текст].— 1999. — № 20. — Ст. 190 (з наступними змінами та доповненнями).

18. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України № 2493-III від 07.06.2001 р. // Відомості Верховної Ради України [Текст]. — 2001. — № 33. — Ст. 175 (з наступними змінами та доповненнями).

19. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки: Указ Президента України № 45/2012 від 01.02.2012 р. // Офіційний вісник України [Текст]. — 2012. — № 10. — Ст. 365. 9. Авер'янов В. Б. Зasadничче значення принципу верховенства права у сфері виконавчої влади // Вісник державної служби України [Текст]. — 2006. — № 2. — С. 33—38. 18. Адміністративне право України [Текст] : підруч. / за ред. Ю. П. Битяка. — К. : Юрінком Інтер, 2006. — 544 с.

20. Погорілко В. Ф. Конституційне право України [Текст] : підручник / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко / за заг. ред. проф. В. Л. Федоренка. — 3-вид., перероб. і доопр. — К. : КНТ, Вид-во Ліра-К, 2011. — 532 с. 16 12.

21. Попов С. А. Визначення стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку системи державного управління [Текст] / С. А. Попов // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ НАДУ. — Одеса, 2013. — Вип. 4 (56). — С. 22—27.

22. Попов С. А. Державно-управлінські нововведення: освітньо-професійні аспекти [Текст] / С. А. Попов, Л. І. Просенюк // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ НАДУ. — Одеса, 2010. — Вип. 4 (44). — С. 32—37.

23. Попов С. А. До питання класифікації інновацій: системно-діяльнісний підхід [Текст] / С. А. Попов // Науковий вісник Академії муніципального управління. — 2010. — Вип. 3. — С. 344—356.

24. Попов С. А. Інноватизація системи державного управління: напрями удосконалення [Електронний ресурс] / С. А. Попов // Теоретичні та прикладні питання державотворення : електр. наук. фахове вид. ОРІДУ НАДУ при Президентіві України. — 2013. — Вип. 13. — Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tppd/index.html>. — Назва з екрану.

25. Толкованов В. В. Європейська стратегія інновацій та доброго врядування на місцевому рівні: основні завдання, історія виникнення та досвід впровадження [Текст] / В. В. Толкованов // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ОРІДУ НАДУ. — Одеса, 2011. — Вип. 3 (47). — С. 212—216.

26. Руденко М. В., Рибалко Г. С. Судова влада та правоохоронні органи України: підручник для студ. вищих юрид. навч. закладів. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 285 с.

27. Ткаченко Є. В. Основні характеристики політичних посад в органах публічної влади. Форум права. 2016. № 4. С. 296—303.

Розділ 5. Критерії оцінки знань слухачів під час складання комплексного

державного екзамену

Таблиця 1

ЗНАННЯ	УМІННЯ
слухач повинен знати: <ul style="list-style-type: none"> - систему органів державного управління, а також основні поняття державного управління та координації дій у сфері цивільного захисту; - основи розробки та прийняття державноуправлінських рішень; - шляхи забезпечення економічної ефективності та результативності державного управління та діяльності у сфері цивільного захисту; - особисту відповідальність за порушення чинного законодавства або прийняття невірної державно-управлінської рішення;	слухач повинен вміти: <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовувати державноуправлінські рішення, в тому числі з питань профілактики та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; - враховувати економічний, психологічний та екологічний фактори при прийнятті державноуправлінських рішень; - організовувати взаємодію органів та підрозділів служби цивільного захисту з органами державної влади та місцевого самоврядування щодо профілактики, попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
<ul style="list-style-type: none"> - законодавчу та нормативну базу щодо діяльності органів державної влади та їх функцій; - особливості державної кадрової політики і державної служби;	<ul style="list-style-type: none"> - застосовувати юридичні та правові знання щодо професійної сфери при прийнятті державноуправлінських рішень;
<ul style="list-style-type: none"> - основні проблеми та напрямки діяльності органів державної влади в Україні в сучасних умовах;	<ul style="list-style-type: none"> - проводити аналіз державної політики в усіх сферах суспільного життя, в тому числі в сфері цивільного захисту;
<ul style="list-style-type: none"> - шляхи і методи вдосконалення роботи органів державної влади, в тому числі у сфері цивільного захисту;	<ul style="list-style-type: none"> - використовувати нагромаджений в Україні та за кордоном передовий досвід зі спеціальності «Державне управління»;
<ul style="list-style-type: none"> - теоретичні основи стратегічного планування у сфері державного управління; - основні засади державного нагляду (контролю) у сфері цивільного захисту;	<ul style="list-style-type: none"> - формулювати, описувати та розв'язувати проблем теорії та практики державного управління;
<ul style="list-style-type: none"> - концептуальні засади взаємодії політики й державного управління; - особливості територіальної організації влади в Україні; - особливості державного управління соціальним і гуманітарним розвитком; - систему державного управління та місцевого самоврядування.	<ul style="list-style-type: none"> - використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні та розробляти нові методи для вирішення конкретного завдання у сфері державного управління;

Оцінка відповідей проводиться за національною, ECTS та бальною системами відповідно до критеріїв, викладених у табл. 2.

Критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
1	2	3	4	5	6	7
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній	добре	
65-79	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
55-64	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній	задовільно	
50-54	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			

35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

До білета з комплексного екзамену входять два питання, які є рівнозначними за своєю складністю. Відповідь оцінюється за кожним питанням білета окремо. Загальна оцінка за бальною системою визначається сумою балів, набраних слухачем за відповіді на питання екзаменаційного білету та додаткові питання, які можуть бути заданими членами екзаменаційного комісії при необхідності уточнення якості знань (умінь) слухача. При цьому, максимальна кількість балів, набраних за відповіді на питання білету оцінюється згідно до табл. 3.

Таблиця 3

Розподіл балів, які отримують слухачі за відповідь на питання екзаменаційного білету

Відповідь на перше питання екзаменаційного білету	Відповідь на друге питання екзаменаційного білету	Сума
50	50	100

Відповіді на всі додаткові питання оцінюються єдиним балом, який не може перевищувати 10% від загальної суми балів, отриманих слухачем за відповіді на питання екзаменаційного білету.

Підсумкова оцінка виставляється до протоколу.